

Strach je základním nástrojem manipulace

Strach je nejsilnější emoce. Nejde o přirozený a zdravý strach, který nás varuje před nebezpečím. Jde o strach, který může zcela ovládnout lidskou mysl. Strach totiž může být silnější než víra v dobro. Lež a strach jsou hlavními pilíři moci v každé přímé či skryté diktatuře. Uchvatitelé moci dobře vědí, že když chtějí ovládat masy lidí, tak je potřeba v nich nejprve vyvolat pocity strachu, a poté převzít jejich osudy do svých pařátů. Strach je u jedinců posilován nedostatkem odvahy a víry v sebe sama, což se pak přenáší na celou společnost. Autoritativní vládcové si často říkají, že je nemusí všichni milovat, jim stačí, když se jich budou bát. V dnešní masové rafinované manipulaci stačí vnikat do soukromí konzumentů. Mnozí z nich jsou přikováni na sociálních sítích a dalších všudypřítomných komunikačních kanálech. Většina pak z pohodlnosti a přizpůsobivosti novým zvyklostem přestává vzájemně živě komunikovat, samostatně a nezávisle přemýšlet a tvořit. To vše nahrazuje sdílením bublin a nevědomým pasivním přijímáním něčí manipulativní produkce, která nalézá konkrétní adresáty s úmyslem někoho někam nasměrovat a zařadit. Strach jim říká, aby nevystupovali ze své skořápky nevědomí. Třeba by si pak mohli spálit prstíky.

Dokonce existují sofistikované projekty konkrétních firem, které se živí tím, že cíleně manipulují veřejným míněním podle zadání objednavatelů. Jedinec je jen číslem ve statistice. Dokážou tak ovlivnit nejen spotřební chování populace, ale i konkrétní volbu při tom či onom hlasování. Nejznámější je příklad společnosti Cambridge Analytica https://cs.wikipedia.org/wiki/Cambridge_Analytica. Ta je nechvalně proslulá mimo jiné i účastí na aktivitách v brexitové kampani ve Velké Británii či přímými vazbami s volebním štábem Donalda Trumpa. Tyto a jim podobné způsoby ovlivňování veřejnosti používá i Rusko ve svých manuálech hybridní války a taky Čína ve svých operacích k posilování svých pozic. Obě východní říše tak činí po celém světě, Česko nevyjímaje. Cambridge Analytica měla své vazby i na Rusko, a dokonce zanechala svou stopu i v ČR.

Účinnou zbraní těchto různých kampaní jsou internetové diskuse, hromadné maily a vstupování do osobních profilů na sociálních sítích. Vzkazy příjemcům, a mnohdy i budoucím šiřitelům sdělení, bývají různě dávkované a obratně skryté. K tomuto účelů vznikají celé trollí farmy, v nichž najatí dělníci manipulace chrlí dle zadání cílené vpády do nitra příjemců ze všech důkladně vybraných věkových a sociálních skupin společnosti. Ovlivňují a usměrňují tak veřejnou diskusi podle něčí vůle. Fakta v této hře bez pravidel nehrají žádnou roli. Stačí lákavá fikce. Vložené investice se zadavatelům vrací také ve formě budoucí kontroly nad penězovody z různých veřejných zdrojů. Pravda neexistuje, jenom účelová interpretace. Důležitý je vždy jasně definovaný nepřítel, byť jen imaginární. Vůči němu je koncentrována tekutá zloba. Takto uměle vybičovaná nenávist pak zatemňuje rozum i těm jinak rozumným, natož těm ostatním. Jde o chladnokrevnou brutální manipulaci, v níž je vyvolávání různých strachů klíčovým pracovním nástrojem. Spolehlivě funguje strach z odlišnosti, strach z jinakosti, strach z neznáma, strach z rizika, strach z budoucnosti a ve finále i strach ze sebe sama, pokud vystoupím z hlavního vůdcova stáda a jeho spojenců. Obava z budoucnosti vhní mnohé méně pevné jedince i k berličkám „bezpečné“ minulosti. Démoni strachu pomáhají v našich luzích a hájích oživovat nostalgii po husákovských okleštěných jistotách a relativizovat minulost. Jenže celý ten jejich režim stál na vzorci třídní nenávisti, který se opíral o strach ze ztráty svobody a někdy i o strach o holý život, přesně podle zvrácených sovětských not. K tomu se přidaly normalizační strachy o ztrátu pozice a ztrátu nejrůznějších drobných výhod.

Tomu všemu napomáhá i hra na to, jak se nám díky dnešním vládcům (v čele s posttotalitním oligarchou) žije báječně. Při sebeoslavných projevech pochopitelně nezmiňují, že je ten jejich způsob správy země vlastně zadluženým selektivním, jakože blahobytem, že jde o model „po nás potopa“. A ještě jeden strach funguje. Strach z nesplacených hypoték. Nejde pak o žádné komplikované dělicí čáry.

Mnohé vztahy jsou dnes určeny výlučně pozicí věřitel – dlužník. To už může být pádný důvod pro autocenzuru a jiné projevy rezignace (včetně ztráty důstojnosti), a pro tzv. správné zařazení se před sílící se hrozbou existenčního strachu. Moc dobře to ví i největší holandsko-česká finanční skupina, která má svůj hlavní byznys v daleké Číně právě ve spotřebních půjčkách méně majetným Číňanům, za „laskavé“ asistence čínské komunistické věrchušky.

Pokud si bude chtít náš národ zachovat alespoň základ dějinné integrity a identity (a naší hodnotovou příslušnost k Západu), pak bude muset vysoký počet jedinců vystoupit ze schémat, která nám někdo vnucuje, překonat strach a zřetelně projevit svůj nesouhlas. Jinak nám hrozí posun k autoritativní formě správy země, v níž lež a strach převálcuje naše představy o demokracii a svobodě. Nebylo by to v naší společné historii poprvé. Jen se k tomu nyní přidal technologický pokrok 21. století. I proto se posuny nežádoucími směry mohou odehrát velmi rychle. Dnešní neúčast ve veřejné debatě může znemožnit jakoukoliv budoucí otevřenou a férovou veřejnou debatu. Tak to je. Máte z toho strach? To je dobře. Tak ho překonejte. Divíte se výjevům nenávisti třeba na internetových diskusích? Není čemu, jsou průvodním jevem dnešní doby. Pokud nejde o někým řízenou a placenou hranou produkci, pak je ta šokující nenávist téměř vždy produktem emotivního (iracionálního) strachu, cíleně živeného. Nemělo by nás to vyhodit ze sedla. Dříve se psávaly anonymní dopisy, dnes stačí otevřít počítač. Lžinenástníci mají jen novou zbraň hromadného ničení. Grunt zůstal. Bohužel. Včerejší lotři se nezměnili. Navíc cítí dnes jistý způsob satisfakce. Říkají sice ANO, ale myslí NE. Příkladů je dnes a denně nepřeberně. To však není důvod se s tím smířit. Strach by nás neměl ovládat. To ze strachu se rodí ta jejich nenávist, která dokáže vše zahubit. Strach může být velmi sugestivní, a z prvotní obavy se pak snadno promění v agresi. Vzniká konflikt, který někdo z dálky režíruje a pak z něj profituje. Psychologie davu má své zákonitosti, což tvůrci těchto ďábelských her velmi dobře ovládají. Měli bychom být ve své sebeobraně nejen ostražití, ale také nebojácní a aktivní, pokud ještě můžeme. Nezapomínejme, že naši slušnost považují oni za naši slabost.

Petr Havlík, 13.1.2020